

Remissyttrande över

Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet för sitt ändamål.

CBA (Centrum för boendets arkitektur vid Chalmers tekniska högskola) har med stor oro tagit del av Boverkets förslag till förändringar i regelverket, och vill anföra följande:

CBA Centrum för boendets arkitektur är ett centrum på Chalmers, institutionen för arkitektur och samhällsbyggnadsteknik med fokus på forskning om bostadskvaliteter. Genom CBA vill Chalmers lyfta fram arkitekturperspektivet i bostadsbyggandet. CBA utvecklades genom forskningsprojektet AIDAH, finansierat av Formas.

Med CBA byggs en nationell plattform för kunskapsförmedling, diskussion, utvecklingsarbete och forskning kring boende och bostad. CBA arbetar för ökad samverkan mellan näringsliv och akademi med gemensamma forskningsansökningar och utveckling av ny kunskap inom teknik, ekonomi och sociala frågeställningar. Målsättningen för CBA är att genom samverkan med branschen vara med och utveckla bostadens arkitektur och medverka till att nya bostäder främjar hälsa och välbefinnande – en förutsättning för långsiktigt och hållbart byggande. CBA:s verksamhet bygger på intresse och samverkan med näringslivet i form av arkitektkontor, bostadsorganisationer och myndigheter.

CBA anser att Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet för sitt ändamål är rörigt och naivt om marknaden/branschens förmåga att hantera kvaliteter och lämpligheter. I förslaget framgår i på olika ställen att Boverket också själva inser att det kan bli problem, som i citat nedan.

I författningsförslaget är det i stället ett antal kvalitativa kriterier som bestämmer en bostads lämplighet. Ändringen innebär att reglerna vid tillämpningen medger en större flexibilitet i utformningen av bostäder. Boverket avser att på detta sätt öppna upp för fler och andra lämpliga lösningar, som de skarpa kvadratmetergränserna i BBR inte medger. Men en annan följd kan bli att uppfattningen om vad som är en lämplig bostadsutformning förskjuts i en negativ riktning när reglerna görs mer öppna för tolkning.

Detaljregler och måttangivelser som finns i allmänna råd i BBR har inte införts i den föreslagna författningen, eftersom det bedömts bli alltför styrande att göra dem till föreskrift. Det innebär att byggherren i högre utsträckning måste göra en analys av den enskilda situationen och för vägledning i tillämpningen vända sig till relevanta och vedertagna standarder och andra branschdokument.

Citat från Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet.

Färre regler kan vara positivt men i förslaget från Boverket är det fortsatt oklart om vad byggnadsnämnderna ska kontrollera och oklart mot vad byggnadsnämnden ska kontrollera att de nya reglerna uppfylls.

Det finns många ställen i förslaget där det är otydligt om vad som gäller. Vem är det som avgör om en parsäng får plats? Det nedanstående citatet ur Boverkets förslagstext kommer innebära problem för mer oerfarna byggherrar.

Behovet av plats för parsäng får i stället bedömas utifrån den grundläggande bestämmelsen om att vid utformning och dimensionering av en bostad ska hänsyn tas till dess långsiktiga användning.

Citat från Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet.

Samma oklarhet gäller för förvaringen i bostaden. Här blir det otydligt och ett slags rundgång i texten. Inga krav ställs eller preciseras men bostaden ska utformas med tillräckligt med förvaring. Vem avgör vad som är tillräckligt och gott nog?

I författningsförslaget införs inte dessa preciserade krav. Det krav på att bostaden ska utformas och dimensioneras för bostadsfunktionen förvaring bedömer Boverket vara tillräckligt för att kunna uppfylla funktionen.

Citat från Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet.

CBA menar att det är svårt att se hur Boverkets ambition med Författningsförslaget ska uppfyllas med remissförslaget. "bättre förutsättningar för en likvärdig tillämpning eftersom det tydligare framgår vilka krav som ska uppfyllas, snarare än hur man ska eller bör göra."

Förändringen tydliggör att det är byggherren som har ansvaret för att en åtgärd uppfyller alla krav i författningen. Samtidigt är det Boverkets bedömning att det är byggherren som i sin projektering, på ett ansvarsfullt sätt, ska avgöra om en mindre avvikelse från en föreskrift kan tillämpas.

Citat från Boverkets förslag till föreskrifter om bostäders lämplighet.

Sannolikt kommer den föreslagna byggregler medföra en ökning av antalet överklaganden av bygglov, med ökad arbetsbelastning för Länsstyrelser och domstolar. De vaga skrivelserna som exemplifierats ovan visar förslagets avsaknad av vägledning och det finns en stor risk för olika tolkningar, vilket är tvärtemot förslagets intentioner om att skapa en likvärdig, nationell, tillämpning.

CBA delar inte Boverkets bedömning av förslagets konsekvenser. Förslaget innebär att kravnivån minskar men förslagen om föreskrifter är så pass vaga att det skapar sämre förutsättningar för likvärdig tillämpning än dagens regelverk. Och ingenstans nämns hållbarhet.

Ola Nylander, professor, Chalmers, CBA

Kaj Granath, teknisk doktor, gästforskare Chalmers, CBA.